

**ANALYSIS OF COOPERATION AND PROBLEMATIC ISSUES OF
INTERNATIONAL POLICY OF UKRAINE AND MOLDOVA**
**АНАЛІЗ СПІВПРАЦІ ТА ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ ТА МОЛДОВИ**

Siekunova Y.V./ Сєкунова Ю.В.

s.h.s., as.prof. / к.і.н., доц.

ORCID: 0000-0003-1346-3322

Рибак Ю.О./ Rybak Y.O.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,

Heroyiv Oborony st.,15,Kyiv, 03041

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

Київ, Героїв Оборони, 15, 03041

Анотація. Основним завданням у співпраці України та Молдови є підтримка високої динаміки сталих зв'язків та налагодження нового партнерства. Метою статті є активізація українсько-молдовських взаємовідносин та кроки на перспективу майбутньої співпраці.

Ключові слова: українсько – молдовські відносини, фінансова співпраця, міжнародний діалог, проблеми, перспективи.

Аналізуючи геополітичне становище України, не можливо не згадати співпрацю між Україною та сусідом Молдовою, яка триває вже немало років. Протягом вже достатньо довгого часу ці вище згадані відносини набули позитивної тенденції, проте вони не є ідеальними. Вони мають деякі окремі проблеми у різних галузях, вирішення яких можливе лише при підтримці ЄС та продовженні міжнародного діалогу.

Міжнародна політика цих держав розпочалася, як тільки Україна визнала незалежність Республіки Молдова 21 грудня 1991 року, встановлення перших дипломатичних відносин відбулося 10 березня 1992 року. Перший офіційний приїзд президента України Леоніда Кравчука відбувся в жовтні 1992 року на якому був укладений перший «Договір про добросусідство, дружбу та співробітництво між Україною і Республікою Молдова». Питання розвитку міждержавного діалогу, політичної співпраці між даними державами є досить актуальним і перспективним. Однак, відносини цих двох сусідок були вкрай невизначеними.

Розглядаючи відносини між Україною та Молдовою в галузі економіки можна сказати, що вони є достатньо розвинутими. Підтвердженням цьому слугують такі дані, що Україна є одним із головних торговельно-економічних партнерів, а саме у січні 2020 року вона посіла 4 місце – 8,9% , як торговельний партнер за імпортом з Республікою Молдова.

За даними Державної служби статистики України за 2019 р. обсяг торгівлі товарами і послугами склав 896,2 млн. дол. США. Обсяг торгівлі товарами склав 818,0 млн. дол. США (зменшення порівняно з 2018 р. на 9,9%), а обсяг торгівлі послугами – 78,2 млн. дол. США.

Спільно з наступними партнерами по ГУАМ (Азербайджан і Грузія) Україна і Молдова домовились про започаткування зони вільної торгівлі між

державами, які входять до складу ГУАМ. Це вплине на торгівельно-економічне співробітництво і збільшить транспортну дієздатність ГУАМ. Ще обидві держави використовують вигоди, які вони отримали в рамках поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі з ЄС [1].

Щодо електроенергії, то Молдова не забезпечує себе нею самостійно і вимушена купувати її ззовні. Як ми знаємо, відносно недорогою електроенергію постачає Україна. Однак, спостерігалися затримки з оплатою з боку Молдови, тому Україна була змушена припинити постачання. До розпаду СРСР поставки енергоносіїв до Молдови здійснювали виключно з РФ через Україну. Республіка майже повністю залежить від вищезгаданих імпорتنих поставок, так, як Молдова не має достатніх родовищ природного газу.

Внаслідок цього в області енергетики Україна та Молдова мають ймовірно завдання створити проект загальних вчинків по інтеграції енергетичних систем України і Молдови до європейської мережі системних операторів передачі електроенергії. Виклик скорочення енергетичної залежності від Російської Федерації і Білорусі постає перед двома державами [4].

Аналіз показує, що сфера енергетики є досить проблемною. Безуспішна спроба, ще в далекому 2018 році, Молдови знизити власну залежність від поставок електрики з боку Росії являється одним із прикладів цих непорозумінь. Трапився інцидент між українською фірмою ДТЕК Трейдинг і молдавської Energocom, який підірвав довіру консульства ЄС, також це сприяло нарощуванню недовіри між молдавськими та українськими суб'єктами фінансової роботи [4].

Отже, можна визначити, що власне фінансова та енергетична співпраця між Україною і Молдовою вважається перспективною. Втім, деякі протиріччя та непорозуміння, обумовлені однобокими діями Молдови, хвилюють Україну і роблять погану основу, власне що має можливість впливу на наступну спільну діяльність.

Іншою третьою, екологічною проблемою є окреслення питання щодо басейну річки Дністер, яка непокоїла, як молдовських, так і українських екологів доволі тривалий період. В 2013 році ОБСЄ створила ініціативу «Зміна клімату і безпека в басейні Дністра» в рамках більш широкої ініціативи ООН «Навколишнє середовище і безпека».

В результаті екологічних проблем, розвернулись доволі сильні звинувачення з обох сторін, Молдова звинувачувала Україну в обмеженні потоків води із водосховищ, в свою ж чергу Україна висувала претензії щодо небажання уряду Молдови вирішувати складні питання та проблеми. Несамовитим ударом стала звістка України про побудову ще шести гідроелектростанцій, як наслідок протиріччя між державами ще більше ускладнились.

Прийняте рішення було затверджено урядом України 2016 року. Екологи вважали, що це рішення може посприяти проблемі з водопостачанням у обидві держави. Єдиним позитивним моментом у цьому радіусі було те, що дані країни-сусіди висловили свою готовність щодо прохання Європейської Комісії про аналіз планів будівництва.

Окрім того, в червні 2017 році Парламент України ратифікував «Договір між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про спільну діяльність в галузі охорони і стійкого становлення басейну річки Дністер» [5].

Головною ціллю угоди є створення офіційно-правових умов співпраці задля досягнення відповідального збереження та охорони водних і природних ресурсів. Сторони підписання договору намагатимуться зменшити рівень забруднення вод басейну річки Дністер та Чорного моря, спільними зусиллями.

Якщо аналізувати далекий обмін між даними державами, то після набуття Україною незалежності виявилось, що південно-західні райони одеської області України мають транзитне сполучення лише через вузьку приморську трасу з невеликою пропускною спроможністю. Частина потужнішої транспортної магістралі «Одеса – Рені» довжиною 7,7 км проходила через молдовську територію, що зменшувало економічну ефективність транзиту вантажів. З іншого боку, Молдова не мала власного виходу до моря, що також ускладнювало її зовнішньоекономічну торгівлю. Тому в 1996 р. Україна й Молдова розпочали переговори про обмін територіями, у результаті яких у 1999 р. Президенти обох держав підписали договір про державний кордон. Україні було передано 7,7 км траси «Одеса – Рені» поблизу с. Паланка, а Молдові – 400 м узбережжя на Дунаї. За суттю договору, Україна передала Молдові землю, а Молдова Україні – лише ділянку траси без передачі землі під нею. Посол Молдови в Україні І. Ставіле пояснив, що Конституція Молдови забороняє передачу землі. Конституція України також забороняє зміну території України без проведення референдуму.

Щодо етнічного питання, то цифри 282 198 осіб говорять самі за себе, саме стільки українців проживає на території Молдови. За даною кількістю українці являються другою найбільшою меншиною в молдовській державі. Незважаючи на те, що дуже багато українців проживає на території Молдови, вони все ж зіштовхуються із деякими проблемами. По особливому визначаються проблеми у сфері освіти. Кількість шкіл Республіки Молдова постійно зменшується через їхню запроваджену реформу освіти.

Наслідком вищезазначеного вважається те, що українці в Молдові мають недостатнє усвідомлення процесів, які відбуваються в Україні, вони відносяться до більшої російської меншини і взагалі за деякими винятками не порівнюють себе з Україною, українська ідентичність вважається досить слабкою [2].

Безумовно, що обидві країни повинні бути зацікавлені як в зміцненні зв'язків української меншини з Україною як державою так і в збільшенні відданості даних менших до країни їхньої присутності. Втім періодична робота в даній області не трапляється, і дане питання слід розглядати значно ґрунтовніше.

Підсумовуючи важливо стверджувати, що відносини України з Молдовою є дуже неоднозначними, характеризуються непослідовною зовнішньою політикою. Очевидно, що для України Молдова виявляється доволі ненадійним партнером, за яким постійно потрібна увага та пильність.

Підтримуючи ідею тісного співробітництва між Україною та Республікою Молдова, економісти радять державним Урядам закріплювати взаємодію на урядовому рівні і гарантувати спільну зацікавленість у вагомих питаннях двосторонніх відносин. Отже, у зв'язку з цим, краще підкріпити наявну політичну розмову постійним проведенням «Форуму громадянського суспільства Україна-Молдова», який має можливість бути санкціонований, як на двосторонньому рівні, так і в рамках вже створених платформ для співпраці цивільного суспільства.

Нині відносини Молдови з Україною торкаються переважно економічних питань, таких як: своєчасної оплати Молдовою імпортованої з України електроенергії; тарифних і нетарифних обмежень на торгівлю товарами. Ці питання не мають вирішального значення для питань безпеки. Суперечності в територіальних питаннях були врегульовані раніше, але при цьому закладено негативний потенціал для розвитку суперечностей в майбутньому, який визначається не дотриманням конституційної процедури передачі земельних ділянок і негативним економічним ефектом для України.

Література:

1. Аналітична доповідь до щорічного послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України» [Електронний ресурс] / Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України» – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/publikacii/poslannya-prezidenta-ukraini> .
2. Gerasymchuk S. The problems Ukrainian minority faces in Transnistria and the rest of Moldova // Transnistrian problem: a view from Ukraine – 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gsbs.org.ua/wp-content/uploads/December_2009.pdf
3. Organization for Security and Co-operation in Europe [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] . – Режим доступу: <http://www.osce.org/secretariat/152791>
4. European Commission [Електронний ресурс]: [Веб-сайт] . – Режим доступу: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3506_en.htm
5. Андріяш В.І. Сецесія в сучасному світі: ризики і загрози для України [Електронний ресурс] / В.І. Андріяш // Демократичне врядування. – 2013.– Вип.11. Режим доступу :http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2013_11_8

Abstract. The main task in the cooperation between Ukraine and Moldova is to maintain the high dynamics of lasting ties and to establish a new partnership. The aim of the article is to intensify Ukrainian-Moldovan relations and steps towards future cooperation.

Key words: Ukrainian - Moldovan relations, financial cooperation, international dialogue, problems, prospects.